

Khi chưa gặp lại thầy Nguyễn Đức Giang, tôi cứ tưởng bây giờ thầy là một cụ già lụ khụ, có thể còn khó tính hơn khi thầy còn là Hiệu Trưởng trường Trung học Nguyễn Huệ ở Tuy Hòa.

Nhưng, nói hơi quá đáng thì, khi gặp lại thầy, tôi có cảm tưởng như gặp một thanh niên đầy sinh lực, như thầy tâm sự với những người đón tiếp thầy tại buổi hội ngộ ở thành phố San Jose là thầy cảm thấy như mình được *Hội Sinh*!

Không biết sự *hội sinh* mà thầy đề cập đến mang ý nghĩa triết học hay tôn giáo, nhưng qua diện mạo và phong cách, thầy không những *hội sinh* mà còn *hội xuân*.

Thầy Giang đã mang không khí tươi mát của vùng Bắc Âu vào bầu trời miền bắc California ngập nắng, vang rộn tiếng cười trong tổ ấm của anh chị Lãm-Hằng ở vùng North Valley, nơi không đủ chỗ chứa cho gần 40 người thuộc mọi lứa tuổi, một con số đáng kể vào ngày Thứ Tư, khi mọi người còn phải đi làm.

Hàng đứng: Anh Hoàng, thầy Đăng, anh Hiền, anh Cường, chị Kim Oanh, anh Lãm, chị Vương Hạnh, thầy Giang, anh Hùng, chị Cúc Phương, anh Dậm, chị Hằng và cháu nội, chị Mộng Tuyết, anh Tiền, cô Đăng, chị Hồng Vân, chị Lan Anh, thầy Thiệu, cô Thiệu, thầy Khuê, cô Khuê, anh Hùng.

Hàng Ngồi: Anh Lực cùng 2 bé Nicolas + Kevin, anh Nhượng, chị Thanh Phước, chị Nữ Thanh, anh Lập.

Phó nhóm: Anh Thân.

Chị Nguyễn thị Hằng, một nữ “lão” tướng của Nguyễn Huệ, nói rằng, nếu chị không bán cái biệt thự ở trên núi để khỏi phải dọn dẹp, có lẽ sẽ dư sức chứa phái đoàn nam phụ lão ấu mà ai cũng mang tâm trạng hớn hở được đón tiếp Quốc Vương lưu vong từ Đan Mạch sang thực hiện chuyến viếng thăm các nước chư hầu trong Liên bang Mỹ và Canada (Xem bài tường thuật Hội Ngộ San Jose vào ngày 20 tháng Giêng năm 2007).

Có một số người vì bận không thể đến thăm thầy, nhưng cũng đã gửi những món quà đặc biệt đến để chiêu đãi thầy, như thầy cô Ngô Càng Phương, cựu giáo sư trường Bồ Đề, đã gửi tặng một ổ bánh nướng thơm phức để thầy ngửi được mùi vị của Thung Lũng Hoa Vàng; anh chị Ngô Xuân Đức, cựu học sinh Đặng Đức Tuấn, tặng riêng cho thầy một nồi chè nóng hôi để thầy cảm nhận được tình cảm ngọt ngào của những người ở San Jose, cái xứ thần tiên mà anh Đặng Duy Nhượng đã mô tả trong bài tường thuật “Hoạt Động của Nhóm Liên Trường Phú Yên” .

Ở lứa tuổi 70 mà thầy còn có thể đi du hành liên tiếp trong 5 tuần lễ không hề mệt mỏi, dù biết không những diện mạo của thầy trẻ trung mà thể lực cũng rất dồi dào; thật không hổ với câu “Đời chỉ bắt đầu ở tuổi 70!” (Life only begins at 70s)

Thầy Giang đã đi qua nhiều nơi trước khi ghé thăm San Jose. (Có lẽ vì tên thầy là “Sông” nên chảy không ngừng!)

Tại Washington DC, vào ngày 15/6/2007, thầy đã được gia đình của anh Lữ Đức Kỳ đón tiếp vào ngôi biệt thự rộng thênh thang (nếu không có người hướng dẫn chắc chắn sẽ bị lạc đường), nơi thầy gặp lại một vài học trò cũ và những người bạn xưa trong không khí vô cùng đầm ấm. Rất tiếc là cuộc hội ngộ tại nhà anh Kỳ không được đông đủ, vì lý do này hoặc lý do khác, nhất là diễn ra vào Thứ năm, là lúc mọi người còn phải làm việc, nên có nhiều người đã không đến được; đặc biệt là không một phụ nữ nào đến phụ giúp cho chị Ngọc Tú, bà xã của anh Kỳ. Có lẽ không bà nào muốn đua sắc và đua tài với chị Tú nên không đến phó hội.

Từ trái sang phải: anh Lê Chí Hân, anh Đại Dương, anh Lê Đức Luận, thầy Giang, anh Kỳ, chị Ngọc Tú, anh Trúc (Trưởng ty Điện Địa Phú Yên), anh Nguyễn Thanh (Trưởng ty Thanh Niên Phú Yên), thầy Nguyễn Khoa Phước (Giáo sư, cựu Thượng Nghị sĩ)

Anh Kỳ từng nhiều lần tâm sự rằng chính chị là người đứng đằng sau sự thành công của anh. Anh cho biết, kể từ khi dùng thập tam binh pháp của Tôn Tử dứt bỏ được “oan gia”, cuộc đời của anh như trải qua một lần vượt biên thứ nhì để được vào vùng đất hứa có Nữ Thần Tự Do theo đúng nghĩa của nó. (Không biết đọc những lời này anh Kỳ có rơi lệ vì cảm động hay không, như anh từng nói anh là người rất mẫn cảm).

Trước đó chị Tú và cháu Kevin Khoa, 5 tuổi, đã phải lặn lội trong mấy ngày, tìm mua những món ngon vật lạ từ nhiều ngôi chợ để tiếp đón cho khoảng 2 chục người, nhưng cuối cùng chỉ có 6 người đến hội ngộ, khiến cho mãi đến hôm nay mà đồ ăn vẫn còn đầy trong tủ lạnh và tủ đá. Anh Kỳ cho biết bà xã của anh rất chiều chuộng anh, tự đứng ra lo liệu từ *alpha* đến *omega* của buổi tiệc này, anh không hề phụ giúp gì cả. Anh nói rằng bà xã “cung” anh đến nỗi nhiều khi đồng ý ở nhà một mình trong lầu đài rộng thênh thang để cho anh đi đây đi đó hàng tuần lễ gặp tình cũ và bạn xưa mà không hề phiền hà gì cả (Có thật không ông Tướng, nếu thật thì đáng vinh danh Nữ Thần Tự Do!)

Thầy Giang đến vùng thung lũng Hoa vàng vào một buổi sáng nắng đẹp, và được anh Phạm Hoàng cùng anh Đặng Duy Nhượng đón tiếp tại quán Coffee Lover “Vie de France” ở góc đường Capital Express Way và Aborn Road để tưởng nhớ đến những quán cóc trên vỉa hè Sài Gòn của thời xa xưa. Tôi

cũng đạp chiếc xe đạp lọc cọc đến đón thầy ngồi tại một chiếc bàn gần bên đường nói chuyện với thầy Lê Ngọc Thiệu, thầy Nguyễn Khoa Đăng và thầy cô Phạm Khuê, đồng môn với thầy Giang và là bạn của thầy Thiệu. (Xe của bà xã tôi bị một thằng Mẽ không bảo hiểm tông đẹp lép khiến bà phải mượn xe của tôi, nên tôi đành phải đi *xe đạp* và *xe chùa*, đỡ tốn xăng ☺!)

Hình trên: Đứng: anh Nhượng, anh Hoàng, thầy Đăng.
Ngồi: Thầy Giang, thầy Khuê, cô Khuê, thầy Thiệu.

Vào lúc 6 giờ chiều cùng ngày, 27/6/2007, khu hàng xóm yên tĩnh của chị Hằng bỗng trở nên nhộn nhịp khác thường, khi mọi người ra đứng trước nhà, dưới nắng ấm nói chuyện và chụp hình.

Trong số những người khách có thầy cô Phạm Khuê, bạn của thầy Giang và thầy Thiệu.

Cũng tại buổi hội ngộ này có một người khách rất đặc biệt, đó là chị Tôn Nữ Thanh, người mà khi nghe tin thầy Giang đến San Jose đã lặn lội đường xa từ thành phố Seattle ở tiểu bang Washington đến để được nhìn lại dung nhan của thầy sau nhiều thập niên xa cách.

Nữ Thanh, Thị Hằng, Kim Oanh, Hồng Vân và Lan Anh

Chị Thanh là người từng làm phù dâu cho chị Hằng và anh Lê Đình Lãm, cựu trưởng Ty Nội An Phú Yên và cũng là một người bạn thân của thầy Giang; cho nên buổi tiếp đón Thầy giang không những là một cuộc trùng phùng thầy trò mà còn là một cuộc hạnh ngộ giữa những người bạn tâm đắc.

Chị Thanh (thuộc cấp của anh Lãm tại ty Nội An Phú Yên) và chị Hằng từng tìm nhau trong suốt mấy chục năm mà không có kết quả, nhưng sau đó nhờ chị Hồng Vân, một người từng làm chung với chị Hằng tại MACV ở Tuy Hoà trước năm 1975 nên 2 người đã có cơ hội gặp nhau.

Khỏi phải nói, chúng ta cũng biết, buổi họp mặt được chia ra từng nhóm nhỏ trò chuyện với nhau rất tương đắc.

Náo nhiệt nhất là nhóm tụ tập ở phòng dã chiến phía sau nhà, nơi anh Lãm mở chai rượu vang để cụng ly cùng người bạn tâm giao cũ. Sau khi mọi người nâng ly chúc mừng nhau thì những câu chuyện xưa tuôn trào như thác đổ, long vân hội ngộ: từ xã hội, quân sự, giáo dục, cho đến chính trị và thời sự. Trong lúc bàn về chiến sự của những năm 60 và 70, anh Đặng Duy Nhượng, thế hệ đầu tiên của Nguyễn Huệ, và cùng trang lứa với chị Hằng,

đã cao hứng đãi mọi người một món “lẩu” xào chua ngọt bằng câu chuyện tếu, nói rằng: Có một tiểu đội Mặt Trận Phông D’.. trấn đóng trên ngọn đồi, bị quân ta tấn công bắn chết 6 tên, còn 4 tên thì bị cụt chân; và khi quân ta xông vào, 4 tên này kiên quyết cố thủ, nhất định không chịu chạy!

Anh kể thêm thêm rằng, có một ổ đặc công khác gồm 6 tên, bị bắn chết 3 tên, 3 tên còn lại bị cụt tay, khi quân ta ra lệnh chúng phải đầu hàng, nhưng chúng nhất định không chịu giơ tay lên trời! Anh Nguyễn Hùng bỏ thêm một chút muối khi anh nói rằng có 2 tên dù bị cắt cụt chim nhưng nhất định không chịu lung lạc bởi đội tình báo Thiên Nga. Anh Trần Hoàng Thân bỏ thêm một chút bột ngọt bằng lời kết luận rằng, như vậy chưa thấm vào đâu, vì có tên bị bắn nát óc mà vẫn không chịu ...suy nghĩ!...

Hình bên: Anh Hoàng ơi, nhiều khi tôi nghĩ anh là Thị Kính, nhưng bức hình này thì anh giải thích làm sao đây?

Những nhóm khác ở trong nhà cũng cười nói vui vẻ trong lúc thưởng thức những món ăn và nước uống do mọi người mang đến.

Nhân dịp này thầy Giang cũng đã tham gia trò chơi địa dư với cháu ngoại của anh Hoàng là bé Kevin, dù chỉ mới có 3 tuổi, nhưng bé thuộc lòng bản đồ và tên 50 tiểu bang của Hoa Kỳ. Bé Kevin cũng là người từng trở tài trong buổi hội ngộ Giáng Sinh tại San Jose vào cuối năm ngoái, khi bé hát bài Quốc ca Hoa Kỳ trong lúc mọi người thưởng thức những món ăn ngon. Hai thế hệ Việt nam cách nhau rất xa về thời gian và không gian đã gặp nhau và trò chuyện bằng tiếng Mỹ. Qua trò chơi này, thầy Giang đã nhìn thấy sự hồi sinh của mình trong đôi mắt của bé Kevin.

Mãi cho đến gần khuya mà câu chuyện vẫn chưa thể dứt, nên anh Phạm Hoàng đành phải triệu tập mọi người lại để giới thiệu từng người cho thầy Giang.

Thầy nói rằng, đến San Jose thầy tìm lại được không khí ấm áp của những đồng nghiệp, đồng môn, đồng bào và đồng loại, chứ không như ở Bắc Âu, tuy thỉnh thoảng có gặp những người Việt, nhưng nói chuyện với họ chẳng chút thú vị nào. Thầy cho biết có nhiều người khi nói về Nha Trang hoặc Phú Yên thì họ hỏi Phú Yên và Nha Trang ở đâu; muốn tìm người để ôn lại chuyện cũ thì họ chỉ nói chuyện về đánh cá, địa ốc hoặc than phiền về cuộc sống hiện tại, chứ không như không khí ấm áp tại San Jose, nơi thầy được đón tiếp bằng những tình cảm vô cùng thân thiết của những người từng cách xa nhau gần nửa thế kỷ.

Hầu như thầy Giang có thể nhớ được lại tất cả mọi người, kể cả tôi.

Lần đầu tiên khi gặp lại thầy tại quán Cà phê, thầy hỏi tôi có phải ngày xưa ở lầu Tứ Mỹ hay không. Thầy nói rằng, khi mới được bổ nhiệm đến Tuy Hòa thầy cũng có nghe nói đến một số người đẹp tại đây như gia đình Tứ Mỹ, Bùi Phương, nhưng lúc đó thầy đã có vợ rồi nên không theo các thầy khác đến nhà những cô nữ sinh khoa khô của các trường. (Nếu không, có thể thầy cũng đã có một cô vợ Tuy Hòa giống như anh Nhượng rồi! ☺)

(Anh Hoàng đang giới thiệu về thầy Giang!)

Tính tình của thầy giang bây giờ là thế đó, vừa lạc quan, vừa yêu đời và vừa khôi hài.

Tuy nhiên, không phải lúc nào thầy cũng vô tư và yêu đời. Thầy cho biết khi về Việt nam và ghé thăm Tuy Hòa để tìm lại cảnh cũ người xưa, nhưng thành phố này quá hững hờ và xa lạ; chỉ còn một vài người quen.

Thầy kể lại rằng, khi về thăm ngôi trường cũ, thầy có cảm tưởng như đi vào một vùng trời xa lạ. Trường Nguyễn Huệ tuy còn đó, nhưng chỉ là một cái xác không hồn; thay vào đó là những khuôn mặt lạnh lùng của một căn nhà đã đổi chủ.

Thầy kể lại rằng có một hôm cùng với một người bạn thuê xe Honda ôm về Bàn Thạch hay Phú Thứ gì đó, hai người lái xe nói chuyện với nhau về thời còn đi học. Khi nói về thầy Trần Tiến Toàn thì người lái xe ôm nói rằng cái ông thầy Tổng Giám Thị hỏi đầu dữ dằn và học búa đó vẫn còn sống; và khi hỏi về thầy Giang, thì người kia nói rằng, chắc ông già đó đã chết từ lâu rồi. Nghe như vậy ông thầy Giang mỉm cười nói rằng, ông chưa chết đâu, ông đang ở đây nè!

Thời gian đã không còn đủ để thầy nói thêm những giai thoại về cuộc đời của thầy, nên thầy hẹn một ngày nào đó sẽ được hàn huyên và tâm sự nhiều hơn.

Anh Phạm Hoàng cho biết, Nhóm Liên Trường dự tính năm tới sẽ tổ chức một cuộc du ngoạn sang Âu châu để ghé thăm thầy và những bạn bè tại Anh, Pháp, Ý và Đan mạch.

Anh Nguyễn Lực, Hội Trưởng Hội Ái Hữu Phú Yên cam kết nếu lần tới mà thầy đến San Jose vào ngày cuối tuần, anh sẽ mở tiệc tại nhà hàng để chiêu đãi thầy.

Trước khi chia tay, anh Nhượng yêu cầu anh Nguyễn Hùng đại diện cho nhóm nói lời từ giã, nhưng hai người cứ nhường qua, nhường lại, nên thầy Giang nói rằng không cần phải nói những lời phân ly; thầy trích dẫn một câu ngạn ngữ Pháp nói rằng, đôi khi im lặng là tiếng nói của trái tim (Quelquefois, le silence est la voix du coeur). Mọi người chia tay nhau trong bụi ngùi và luyến tiếc.

San Jose July 13/07
Phạm Đức Hiền